

- (1) Paper Title: AN ETHNOSEMANTIC STUDY OF COOKING TERMS IN LANNA THAI
- (2) Sub-field: Semantics (Ethnosemantics)
- (3) Author: Mr.Kosin Panyaatisin
- (4) Affiliation: Faculty of Arts, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand
- (5) Contact: kosinchula@gmail.com kosinchula@hotmail.com
Tel: 089-1626733

AN ETHNOSEMANTIC STUDY OF COOKING TERMS IN LANNA THAI

Kosin Panyaatisin

Chulalongkorn University

This study aims at the componential analysis of the cooking terms in a main dialect spoken in the Lanna region, which is rich in cultural and ethnic diversity. This region is located in the northwestern part of Thailand, with a long history of civilization of about 1,400 years. One of its interesting cultural aspects, cooking, is indigenous and unique from the neighboring regions and thus deserves serious studies. However, there is only a small amount of work done in Lanna Thai, and all the previous works were conducted in the ethnography approach, which did not enable us to see the cultural scenario systemically and scientifically. The ethnosemantics approach is therefore chosen for this study, which focuses on the whole system of culture-specific culinary art distinct from other parts of the country. The data has been elicited from the Lamphun province by the random methodology and collected from a corpus. The choice of study tokens is restricted verbs of cooking, 25 of which are found: /κια<ω/, /κE:N/, /κηυ(αω), /χO(μ/, /χιαω/, /τηO:τ/, /το(μ/, /ταμ/, /πι(N/, /μO(π/, /φαμ/, /λα(π/, /λυ(ι/, /σ(α:ι/, /ON/, /O(μ/, /E(π/, /ηο?/, /μο(κ/, /χO:ι/, /κηE(π/, /χι:ι/, /ηυ(μ/, /νI(N/, and /σO:φ/. It is found that there exist nine dimensions of contrast, namely: (1) blending ratio, i.e. [+NO BLENDING], [+LITTLE BLENDING], [+MUCH BLENDING], and [HARMONIOUS BLENDING]; (2) the resultative state for edible, i.e. [+RAW], [+UNDERGONE HEAT], [+TRANSFORMED], and [+UNDERGONE SEASONING]; (3) time, i.e. [LITTLE TIME], [+MODERATE TIME],

and [+MUCH TIME]; (4) the nature of an object undergoing heating, i.e. [+WRAPPING], [+DIRECT HEAT]; [+SIMMERING]; [+STEAMING]; [+FRYING]; and [+NO HEAT]; (5) the contact with liquid during cooking, i.e. [+WATER], [+OIL], and [+NO LIQUID]; (6) the level of heat, i.e. [+NO HEATING], [+MODERTE HEATING], and [+HIGH HEATING]; (7) specific equipment used, i.e. [+ BANANA LEAF], [+ASH], [+POT], [+PAN], [+CHOPPING BOARD], [+LONG STICK], [+OTHER EQUIPMENT]; (8) taste, i.e. [+SOUR], [+OILY], [+OTHER TASTES]; (9) ingredients, i.e. [+RICE], [+VEGETABLE], [+MEAT], [+PASTE], and [+OTHER INGREDIENTS]. One of the interesting cultural implications from this study is that “cooking” in Lanna terms does not necessarily always correspond to “being directly heated” in the universal terms. This phenomenon can be well explained by taking “Emics” into consideration (Pike, 1964). In the case of “eating raw food”, according to the Lanna worldview, raw food is not something bad, poisonous, or rotten, but rather tasty, medicinal, and specific to the masculine culture.

References

- Croft, William., Cruse, D. A.(2004). **Cognitive Linguistics**. Cambridge: Cambridge University
- Newman, Aryeh. (1974). **A Semantic Analysis of English and Hebrew Cooking Terms**. Lingual 37 Noth-Holland Publishing Company.
- Nida, Eugene A. (1979). **Componential Analysis of Meaning. An Introduction to Semantic Structures**. The Hague: Mouton.
- O.Frake Charles. (1980). **Language and Culture Descriptionthe Ethnographic Study of Cognitive Systems**. Standford University Press, USA Press.
- Pike, Kenneth L.(1964). Towards a Theory of the Structure of Human Behavior. In Dell Hymes (ed.). **Language in Culture and Society**. New York: Harper and Row, Publisher.
- Sapir ,E.(1939). **Language, an introduction to study of speech**. New York,: Harcourt, Brace.
- Singnoi, Unchalee.(2006). **Eating Terms: What the category reveals about the Thai mind**. Manusaya. Vol.1 No.1. Thailand. Chulalongkorn University Press House.
- Spradley, J. P. (1972). **Culture and Cognition**. USA Chandler Publishing Company.
- Whorf, B. L.,. (1956). **Language, thought and reality: Selected writing of Benjamin Lee Whorf**. Cambridge, MA: MIT Press.

กมลภรณ์ คลสุขวัฒน์ และ คณะ. (2544). รายงานวิจัยภูมิปัญญาชาวบ้าน กรณีศึกษาอาหารพื้นบ้านไทยภาคเหนือ ตำบลแม่ทา กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ตำบลเขาทอง อำเภอ พยุหะคีรี จังหวัด นครสวรรค์ . รายงานวิจัย . ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาคเหนือ จังหวัดนครสวรรค์ ร่วมกับเครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และ จังหวัดนครสวรรค์. นครสวรรค์ : ทิศทางการพิมพ์.

โกสินทร์ ปัญญาอธิสิน. (2550). คำเรียกชื่ออาหารพื้นบ้านในภาษาไทยถิ่นเหนือจังหวัดลำพูน : วิเคราะห์ตามแนววรรคศาสตร์ชาติพันธุ์. รายงานประจำภาคการศึกษาวิชาสัมมนา ภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์.

คณาจารย์ภาควิชาภาษาอังกฤษ. (2548). ต้มกินถิ่นฝรั่ง.โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ. คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉลาดชาย รมิตานนท์ และ คณะ. (2543).วัฒนธรรมการกินของคนเมือง: น้ำพริกและผักพื้นบ้านล้านนา. เชียงใหม่: โรงพิมพ์เมือง.

ฉลาดชาย รมิตานนท์.(2545). น้ำพริกล้านนา: ครวบ้านและสวน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

ธีระพันธ์ ล.ทองคำ, ก่อศักดิ์ ธรรมเจริญ และนิสิตบัณฑิตศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ. (2547).ศัพทานุกรมอาหารริมทางย่านเยาวราช. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ พิมพ์ครั้งที่ 1.

ธีรราชย์ อักษรดิษฐ์ และ คณะ.(2545). ล้านนา จักรवाल ตัวตน อานาจ. ดริม แคชเชอร์ กราฟฟิค จำกัด กรุงเทพฯ.

ประดิษฐ์ สรรพช่าง. (2528). ของกินบ้านเฮา. ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. วิทยาลัยครู จังหวัดลำปาง. ไม่ระบุสถานที่พิมพ์.

พรลัดดา เมฆบัณฑิต. (2547). คำเรียกรสในภาษาจีนแต่จิวตามแนววรรคศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชา ภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยงยุทธ ตรีนุชกร และคณะ. (2542). รายงานการวิจัยการศึกษาภูมิปัญญาพื้นบ้าน: กรณีศึกษาอาหารพื้นบ้านไทย บ้านบัว อำเภอกุยบุรี จังหวัดสกลนคร. รายงานวิจัย. สนับสนุน และ จัดพิมพ์ โดย โครงการ ศึกษา ภูมิปัญญาพื้นบ้าน :

กรณีศึกษาอาหารพื้นบ้านของ ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐาน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น
ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน
งบประมาณสนับสนุนสำนักกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติประจำปี 2541-2542:
ไม่ระบุสถานที่พิมพ์

รุ่งทิพย์ รัตนภานุศร.(2549). การขยายความหมายของกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตาในภาษาไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต ภาควิชา ภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิมลพรรณ ลิขิตเอกราช.(2535). ตำรับอาหารพื้นเมือง กับ คุณค่าทางโภชนาการ. สถาบันวิจัย
วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ไม่ระบุสถานที่พิมพ์.

ศ. ชาญมาตรา.(2511). กีบข้าวชั้นโตก วิธีปรุงอาหารแบบไทยเหนือ. ห้างหุ้นส่วนเกษมบรรณ
กิจ:กรุงเทพฯ .

ศรีศักร วัลลิโภดม. (2545). ล้านนาประเทศ.สำนักพิมพ์มติชน. กรุงเทพฯ.

ศศิธร สีนถาวรกุล.(2548). วัฒนธรรมการกินของคนไทยที่สะท้อนจากชื่อขนมไทยที่ใช้ใน
งานเทศกาลพิธี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชา ภาษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศักดิ์ รัตนชัย. (2530). ลานนา ล้านนา เป็นของใคร?. เอกสารนำเสนอที่ สรวส ลำปาง. เอกสาร
การประชุมวิชาการ. ลำปาง.

สรวสดี อ๋องสกุล . (2 5 2 9) . ประวัติศาสตร์ ลานนา . พิมพ์ครั้งที่
1.โครงการข้อเสนอเทศล้านนาคดีศึกษาโครงการศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่. โรงพิมพ์ช้างเผือก เชียงใหม่.

สรวสดี อ๋องสกุล . (2 5 3 9) . ประวัติศาสตร์ ลานนา . พิมพ์ครั้งที่
2.โครงการข้อเสนอเทศล้านนาคดีศึกษาโครงการศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่. สำนักพิมพ์อมรินทร์ กรุงเทพฯ.

สำนุพ อภิโช.บาทหลวง.(2542). พบแล้วล้านนา. กลางเวียงพิมพ์จำกัด. เชียงใหม่.

สุรพล ดำริห์กุล. (2542). ล้านนา สิ่งแวดล้อม สังคม และ วัฒนธรรม .รุ่งอรุณ พลับลิขซึ่ง จำกัด.
กรุงเทพฯ.

สุรางคณา แก้วน้ำดี. (2536). การแปรของคำเรียกชื่อพืชกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่น และภาษาไทยถิ่นย่อย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชา ภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสมอพร สังวาสี. (2549). อาหารไทยสี่ภาค. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Health & Cuisine ในเครือ สำนักพิมพ์บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

สารภี แกสตัน และคณะ. (2547). การแปลชื่ออาหารไทยเป็นภาษาตะวันตก 6 ภาษา : ปัญหา และแนวทางแก้ไข กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิจัย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2549). อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์: วิธีการศึกษาภาษาเพื่อเข้าถึงปริชา น ข อ ง ม นุ ช ย์ . ก ว ่า จ ะ เ ป ็ น น ั ก ภ า ษ า ศ า ส ต ร์ . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชลิกา ผาสุขกิจ. (2543). คำเรียกรสในภาษาไทยถิ่นตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชา ภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.